

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Kž I 749/05
09.11.2005. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Dragomira Milojevića, predsednika veća, Predragma Gligorijevića, Miroslava Cvetkovića, Dragana Jocića i Zorana Tatalovića, članova veća i savetnika Vrhovnog suda Mirjane Puzović, zapisničara, u krivičnom predmetu opt. AA, koga brane advokati AB i AV, zbog krivičnog dela ubistva u pokušaju iz člana 47. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srbije, u vezi člana 19. Osnovnog krivičnog zakona, odlučujući o žalbama optuženog i njegovog branioca, advokata AV, izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Nišu K. br. 262/04 od 23.februara 2005. godine, u sednici veća održanoj u smislu člana 375. Zakonika o krivičnom postupku, kojoj su prisustvovali optuženi i njegovi branioci, dana 9. novembra 2005. godine, doneo je

P R E S U D U

UVAŽENJEM žalbi optuženog AA i njegovog branioca, advokata AV, i samo u pogledu odluke o kazni, PREINAČAVA SE presuda Okružnog suda u Nišu K. br. 262/04 od 23.februara 2005. godine, tako što Vrhovni sud Srbije optuženog AA, zbog krivičnog dela ubistva u pokušaju iz člana 47. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srbije u vezi člana 19. Osnovnog krivičnog zakona, za koje je prvostepenom presudom oglašen krivim, OSUĐUJE na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dve) godine u koju mu se ima uračunati vreme provedeno u pritvoru od 01.09.2004. godine do 23.02.2005. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Okružni sud u Nišu, pobijanom presudom, oglasio je krivim optuženog AA, zbog krivičnog dela ubistva u pokušaju iz člana 47. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srbije (KZ RS) u vezi člana 19. Osnovnog krivičnog zakona (OKZ) izvršenog u vreme, na mestu i način opisan u izreci prvostepene presude i za to krivičnog delo ga osudio na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine u koju mu je uračunato vreme provedeno u pritvoru od 01.09.2004. godine do 23.02.2005. godine.

Istom presudom odlučeno je i to:

- da se optuženom izrekne mera bezbednosti oduzimanja predmeta - kuhinjskog noža dužine sečiva 19 cm;
- optuženi je obavezan da sudu na ime paušala plati iznos od 7.000,00 dinara i na ime troškova krivičnog postupka iznos od 71.515,00 dinara, a oštećenom na ime troškova krivičnog postupka iznos od 29.250,00 dinara u roku od 30 dana po pravnosnažnosti presude;
- oštećeni je za ostvarivanje svog imovinsko-pravnog zahteva upućen na parnicu.

Protiv napred citirane presude žalbe su blagovremeno izjavili:

- optuženi AA, lično, (dve žalbe) iz svih razloga predviđenih u članu 367. Zakonika o krivičnom postupku (ZKP), s

predlogom da se pobijana presuda preinači u pogledu pravne kvalifikacije izvršenog krivičnog dela i u pogledu visine izrečene kazne i bude oslobođen od plaćanja troškova krivičnog postupka, ili da se prvostepena presuda ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje;

- branilac optuženog, advokat AV, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede Krivičnog zakona, s predlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje, ili ista preinači ublažavanjem izrečene kazne po vrsti i visini.

U svim žalbama je stavljen zahtev da optuženi i branioci budu obavešteni o sednici veća u smislu člana 375. Zakonika o krivičnom postupku (ZKP).

Republički javni tužilac podneskom Ktž. br. 890/05 od 10.05.2005. godine, predložio je da se žalbe izjavljene u korist optuženog odbiju kao neosnovane i prvostepena presuda potvrdi.

Vrhovni sud je u smislu člana 375. ZKP, održao sednicu veća u odsustvu uredno obaveštenog Republičkog javnog tužioca, a u prisustvu optuženog AA i njegovih branilaca, advokata AB i AV.

Po razmatranju predmetnih spisa, navoda i predloga iznetih u žalbama, pismenog podneska Republičkog javnog tužioca koji je napred citiran, objašnjenja datih u sednici veća, ovaj sud je našao:

- da žalbe optuženog AA i njegovog branioca, advokata AV, su delimično, i samo u pogledu odluke o kazni, osnovane;

- da pobijana presuda kao i postupak koji joj je prethodio ne sadrži povrede odredaba krivičnog postupka niti povrede Krivičnog zakona na koje drugostepeni sud pazi po službenoj dužnosti u smislu člana 380. stav 1. ZKP, a na osnovu pravilne i potpune ocene izvedenih dokaza prvostepeni sud je potpuno i pravilno utvrdio činjenično stanje. Na osnovu ovoga, pravilno je našao da se u radnjama optuženog sadrže obeležja krivičnog dela za koje ga je oglašio krivim i osudio.

Stoga se neosnovano žalbama optuženog AA (dve žalbe) pobija prvostepena presuda zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka. U vezi sa tim, u žalbama se ukazuje da su povređene odredbe Krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP, a naime, da je izreka presude nerazumljiva, protivurečna sama sebi i razlozima, posebno u odnosu na motive i način izvršenja krivičnog dela, da postoji znatna protivurečnost između onoga što se navodi u razlozima presude o sadržini zapisnika o iskazima datim u postupku i samih tih zapisnika.

Vrhovni sud, međutim, nalazi da je izreka prvostepene presude u odnosu na radnje optuženog AA, jasna, razumljiva, neprotivurečna sama sebi i datim razlozima i u skladu sa sadržinom dokaza na kojima se zasniva.

Po oceni ovog suda, izreka prvostepene presude je jasna i razumljiva, naravno, u sklopu toga i neprotivurečna sama sebi. Ona sadrži sve ono što u smislu člana 356. stav 1. tačka 1. ZKP, mora imati presuda kojom se optuženi oglašava krivim, kao što je u konkretnom slučaju.

Naime, u smislu citiranog zakonskog propisa u presudi kojom se optuženi oglašava krivim sud će izreći ne samo za koje delo se optuženi oglašava krivim, već mora naznačiti i činjenice i okolnosti koje čine obeležja krivičnog dela, kao i one činjenice od kojih zavisi primena određene odredbe Krivičnog zakona. One se ogledaju u naznačenju da je optuženi AA, umišljajno pokušao da liši života oštećenog BB (u izreci je navedeno prezime BB1, što ovaj sud ocenjuje kao očiglednu omašku u kucanju), na taj način što ga je dva puta udario kuhinjskim nožem u predelu stomaka i naneo mu tešku telesnu povredu opasnu po život bliže opisanu u izreci prvostepene presude.

Dakle, činjenična osnovica presude je u izreci potpuna i razumljiva kako u pogledu objektivnih elemenata krivičnog dela ubistva u pokušaju iz člana 47. stav 1. KZ RS u vezi člana 19. OKZ, tako i subjektivnog odnosa prema ovom

krivičnom delu. Inače, ovakva sadržina činjeničnog opisa dela je u potpunom skladu sa njegovom kvalifikacijom koja je navedena u izreci prvostepene presude.

Pri svemu tome, svakako je od značaja reći da je sasvim jasno šta je optuženi kritičnom prilikom hteo, kako je navedeno u činjeničnom opisu, da je udario nožem oštećenog dva puta u predelu stomaka, a naime, da je subjektivni odnos optuženog imao kvalitet direktnog umišljaja, što je u potpunom skladu sa utvrđenjem prvostepenog suda na strani 9 pobijane presude.

Prema tome, suprotno tvrdnjama iznetim u žalbama optuženog, izreka prvostepene presude je jasna i razumljiva, nije protivurečna sama sebi ni datim razlozima, tim pre što se u žalbama jasno i ne ukazuje u čemu bi se te nejasnoće i protivurečnosti sastojale. Ne samo to, nego prvostepeni sud dalje u pobijanoj presudi sasvim određeno i jasno daje razloge zašto se u radnji optuženog stiču svi elementi krivičnog dela za koje je oglašen krivim, a upravo time je isključena i mogućnost da se radi o nekom drugom krivičnom delu, pa i o krivičnom delu teška telesna povreda iz člana 53. stav 5. u vezi stava 2. KZ RS, na koje se ukazuje u žalbama optuženog. U takvoj situaciji dati su razlozi i o pravnim pitanjima, a zatim i u pogledu činjenice, kao njenog negativnog utvrđenja: da oštećeni nije prvi napadao i vređao optuženog, na osnovu analize i iskaza svedoka SS, SS1, SS2 i samog oštećenog.

Drugo je pitanje da li su ove činjenice pravilno utvrđene, to je sada već pitanje činjeničnog stanja, a ne ovog žalbenog osnova.

Prema tome, postupajući na ovaj način prvostepeni sud nije učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz citiranog zakonskog propisa.

Žalbama optuženog AA i njegovog branioca, advokata AV, neosnovano se pobija prvostepena presuda zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Prvostepeni sud je pravilno ocenio izvedene dokaze i odbranu ovog optuženog, pa je u skladu sa odredbom člana 352. stav 1. i 2. ZKP, presudu zasnovao na činjenicama i dokazima koji su izvedeni na glavnom pretresu i pri tome pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje.

Za svoje utvrđenje prvostepeni sud je dao odgovarajuće razloge koje prihvata i ovaj sud i na iste upućuje.

Osnovno pitanje koje se postavlja u vezi ovog žalbenog osnova predstavlja pobijanje pravilnosti i potpunosti činjeničnog stanja vezanog za rešenje ove krivično-pravne stvari u pogledu bitnih činjenica i to: prvo, vinsti optuženog, drugo, motiva za njegovo postupanje, treće, da optuženi nije želeo da liši života oštećenog i da mu to nije bila namera, četvrto, uračunljivost optuženog i peto, ocena izvedenih dokaza.

U žalbama se ističe da nije jasno ni precizno utvrđeno u kom obliku vinsti se iscrpljuje subjektivni odnos optuženog, a naime, u kom pravcu je bio usmeren umišljaj optuženog, da liši života oštećenog ili samo da mu nanese telesne povrede, ili se radilo o slučajnom ubodu tj., naletanju tela oštećenog na nož koji je u ruci držao optuženi, dakle bez prethodno svesno donete odluke o tome.

Međutim, nasuprot navodima žalbi, iz celokupnog utvrđenog ponašanja optuženog kritičnom prilikom, a posebno da je optuženi u fizičkom napadu na oštećenog koristio nož, kao i s obzirom da se radilo o dva udarca nožem, i imajući u vidu težinu i lokaciju povreda koju je zadobio oštećeni kada je udaren nožem, prvostepeni sud je pravilno našao, da je optuženi pri svemu tome morao znati da takvom svojom radnjom može izazvati smrt oštećenog, da je to i hteo, dakle da je postupao sa direktnim umišljajem.

Na ovakav zaključak upućuje baš ovakvo ponašanje optuženog u nanošenju telesnih povreda oštećenom koji je opasnim oružjem, nožem, podobnim da se prouzrokuju teška telesna oštećenja koja mogu dovesti do smrtno posledice, naneo povrede oštećenom u predelu stomaka, gde se nalaze vitalni organi, a do krajnje posledice - smrti oštećenog - nije došlo zbog blagovremenog medicinskog zbrinjavanja istog.

Iz ovih razloga, žalbeni sud nalazi, da je subjektivni odnos optuženog prema ovom krivičnom delu pravilno i

potpuno utvrđen, pa stoga žalbe u pogledu ove činjenice nisu osnovane.

U žalbama izjavljenim u korist optuženog se ističe da optuženi nije imao motiva da oštećenog liši života i da nije dokazana njegova namera u tom pogledu, niti je on takvu nameru uopšte imao.

Zbog toga, na ovom mestu, valja reći, da motivi i sama namera da se neko liši života nisu subjektivni elementi krivičnog dela ubistva u pokušaju iz člana 47. stav 1. KZ RS u vezi člana 19. OKZ, za koje je optuženi oglašen krivim. Za subjektivni odnos optuženog prema ovom krivičnom delu potrebno je da postoji određen oblik umišljaja. Dakle, motivi i namera da se neko lice liši života ne predstavlja uslov za postojanje navedenog krivičnog dela, dovoljno je ono što je utvrdio prvostepeni sud na strani 9 pobijane presude, a naime, da se radi o direktnom umišljaju.

Žalbama se neosnovano dovodi u sumnju utvrđenje prvostepenog suda u pogledu početka i toka inkriminisanog događaja i s tim u vezi uračunljivost optuženog i pri tome ističe da je trebalo poverovati odbrani optuženog, a naime, da je bio izazvan ponašanjem oštećenog.

Međutim, što se tiče prvog pitanja, ovaj sud nalazi, da je prvostepeni sud pravilno i potpuno utvrdio sve činjenice u pogledu početka i toka događaja, naime, na osnovu iskaza svedoka SS, SS1, donekle SS2 i samog oštećenog, da je upravo optuženi taj koji je vređao oštećenog, u jednom trenutku ga je i ošamario, zatim nastavio sa vređanjem kada ga je oštećeni jedanput udara – ošamario ga, posle čega optuženi odlazi u kuću, uzima kuhinjski nož, vraća se i zadaje dva udarca oštećenom u predelu stomaka. Imajući ovo u vidu i druge navedene razloge u pobijanoj presudi, pravilno je utvrđeno od strane prvostepenog suda da oštećeni nije napadač, da on nije izazvao konfliktnu situaciju, niti da je optuženi bio u takvoj životnoj situaciji da je u obzir dolazila eventualna primena nužne odbrane.

Kod ovog pitanja treba ići korak dalje, pa reći da nije prihvatljiva odbrana optuženog, da je samo držao nož u ruci, te da je oštećeni verovatno naleteo na nož pa se tako povredio. Ovakvo odigravanje događaja nije moguće s obzirom na mehanizam povređivanja i karakteristike zadobijenih povreda, a pre svega imajući u vidu činjenicu da se radilo o dve povrede koje su prema nalazu i mišljenju veštaka sudsko-medicinske struke dr VV, nanete sa dva izdvojena udarca.

U takvoj situaciji onda valja reći, da upravo mehanizam povređivanja i povrede oštećenog ukazuju sasvim određeno da je odbrana optuženog i u ovom delu neistinita, pa zato i nije prihvaćena, a imajući u vidu sve napred izloženo, valja reći da je prvostepeni sud pravilno utvrdio da oštećeni nije napadač i da optuženi nije delovao u nužnoj odbrani ili prekoračenju iste.

Što se tiče drugog pitanja, žalbama se neosnovano prigovara utvrđenju prvostepenog suda u pogledu uračunljivosti optuženog i u vez sa tim se ukazuje da je optuženi u vreme događaja bio u stanju jake razdraženosti u koje je doveden ponašanjem oštećenog.

U ovom krivičnom predmetu izvršeno je neuropsihijatrijsko veštačenje optuženog putem veštaka dr VV1 koji je izvršio pregled optuženog, kao i uvid u odgovarajuću medicinsku dokumentaciju i utvrdio:

- da optuženi ne boluje ni od kakve trajne ili privremene duševne bolesti, duševne poremećenosti, niti zaostalog duševnog razvoja;

- da je optuženi psihomatski strukturirana ličnost, šizoidnih karakteristika (nepovredljivost, sklonost ka paranoidnim interpretacijama, zatvorenost, nepotrebna opreznost, sebičnost, ćutljivost i drugo);

Pa je konačno mišljenje veštaka nesposobnost optuženog da shvati značaj svog dela i da upravlja svojim postupcima u vreme izvršenja krivičnog dela bila smanjena, ali ne bitno.

Prvostepeni sud prihvata nalaz i mišljenje navedenog veštaka i na osnovu toga pravilno utvrđuje uračunljivost optuženog, odnosno stepen oštećenja iste. Inače, i drugostepeni sud nalazi, da je nalaz i mišljenje navedenog veštaka u vezi napred iznetog dat stručno, argumentovano, detaljno obrazloženo, da je zasnovano na pravilima nauke za ovu oblast veštačenja i da je veštak pri davanju nalaza i mišljenja uzeo u obzir sve odlučne momente koji mogu imati uticaja na utvrđivanje uračunljivosti optuženog. Stoga su apsolutno neosnovani navodi u žalbama izjavljeni u korist optuženog da se optuženi nalazio u stanju jake razdraženosti.

Ne samo to, nego prvostepeni sud detaljno na 10-toj strani obrazloženja pobijane presude daje razloge zbog čega smatra da se optuženi nije nalazio u stanju jake razdraženosti, ne samo na osnovu navedenog nalaza i mišljenja veštaka, već ceneći celokupnu situaciju, a naime, na osnovu iskaza navedenih svedoka i oštećenog da je optuženi upravo taj koji je vređao oštećenog, čak ga je u jednom trenutku i gađao flašom, udario ga, ponovo ga vređao, posle čega ga je oštećeni ošamario izazvan postupkom optuženog posle čega optuženi odlazi u kuću, uzima nož i izvršava radnje izvršenja ovog krivičnog dela. Prvostepeni sud je pravilno ocenio iskaze navedenih svedoka i oštećenog i s pravom utvrđuje da oštećeni nije inicijator sukoba, da ga nije vređao niti napadao već naprotiv da je to učinio optuženi i da zbog izostanka ovih bitnih elemenata optuženi nije bio u stanju jake razdraženosti, već da mu je stepen uračunljivosti bio kako je to napred navedeno.

Ostali žalbeni navodi u vezi ovog pravnog osnova su o cenjeni kao neosnovani i bez bitnog značaja za presuđenje u ovoj krivično-pravnoj stvari.

U takvoj situaciji neosnovano se žalbama optuženog i njegovog branioca pobija prvostepena presuda i po osnovu iz člana 367. tačka 3. ZKP, tvrdi da je činjenično stanje nepotpuno utvrđeno i da je nužno saslušati svedoke SS3 i SS4 na okolnosti da je optuženi mogao da dovrši ovo krivično delo, ali da to nije imao nameru. Ovaj dokaz i predlog je po oceni ovog suda neosnovan jer je prvostepeni sud na nesumnjiv način utvrdio kakav je bio subjektivan odnos optuženog prema delu, kao što je rečeno, pa bi izvođenjem novih dokaza bio necelishodno i nepotrebno odugovlačen ovaj krivični postupak, što je u suprotnosti sa jednim od osnovnih principa krivičnog postupka.

Imajući u vidu da su sve odlučne činjenice pravilno i potpuno utvrđene, prvostepeni sud je izveo pravilan zaključak o pravnoj oceni radnji optuženog, pa je pravilno odlučio i o krivici optuženog. Stoga se neosnovano žalbama optuženog i njegovog branioca pobija prvostepena presuda zbog povrede Krivičnog zakona.

Vrhovni sud nalazi, da je prvostepeni sud na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje pravilno primenio Krivični zakon kada je optuženog AAglasio krivim za krivično delo ubistva u pokušaju iz člana 47. stav 1. KZ RS u vezi člana 19. OKZ. Na osnovu utvrđenih činjenica pouzdano se zaključuje da je optuženi izvršio ovo krivično delo i da se u njegovim radnjama stiču bitna obeležja navedenog krivičnog dela, subjektivne i objektivne prirode.

Za svoja utvrđenja prvostepeni sud je u pobijanoj presudi dao potpune i valjane razloge na stranama 9 i 10 koje prihvata i ovaj sud i na iste upućuje.

Neosnovano se žalbama insistira da je radnje optuženog trebalo kvalifikovati kao krivično delo teške telesne povrede iz člana 53. stav 5. u vezi stava 2. KZ RS, na šta je u najnepovoljnijem slučaju bio usmeren umišljaj optuženog.

Prvostepeni sud je objasnio ponašanje oštećenog da on nije vređao i napadao optuženog, već naprotiv da je on bio taj koji je započeo incident, pa dakle i zašto nije bio u stanju jake razdraženosti i našta je bio usmeren njegov umišljaj. Naime, nasuprot žalbenim navodima i po oceni ovog suda, da je umišljaj optuženog bio usmeren ka lišenju života upućuje navedeno ponašanje optuženog u nanošenju telesnih povreda oštećenom, jer je optuženi opasnim oružjem - nožem - podobnim da prouzrokuje teška telesna oštećenja koja mogu dovesti do smrtno posledice dva puta udario oštećenog u predelu stomaka gde se nalaze vitalni organi čoveka, a do krajnjih posledica - smrti oštećenog nije došlo zbog blagovremenog medicinskog zbrinjavanja istog. Pri svemu tome, kako je to prvostepeni sud pravilno našao, optuženi je morao znati da takvim svojim radnjama može izazvati smrt oštećenog i da je to hteo, dakle da je postupao sa direktnim umišljajem.

Dakle, nema vređanja niti napada od strane oštećenog, a iz navedenih razloga radnje optuženog nije bilo moguće pravno kvalifikovati, kako se to sada neosnovano traži u žalbama.

Ispitujući odluku o kazni, Vrhovni sud nalazi da su žalbe izjavljene u korist optuženog u tom delu, osnovane.

Pri odmeravanju kazne optuženom prvostepeni sud je cenio i objektivnu težinu izvršenog krivičnog dela, a zatim sve one okolnosti pobliže utvrđene i nevedene u prvostepenoj presudi (strana 10). Tim svim okolnostima dat je određeni značaj koje oni imaju kod odmeravanja kazne, s tim što je olakšavajućim okolnostima dat atribut "osobito olakšavajuće" i optuženom izrečena kazna zatvora u trajanju od 3 (tri) godine uz uračunavanje vremena provedenog u pritvoru.

Vrhovni sud, međutim, ocenjuje da je izrečena kazna veća nego što je to nužno sa stanovišta svrhe kažnjavanja i zbog svoje neopravdane strogosti ne predstavlja adekvatnu kaznu, pa su u tom pogledu žalbe izjavljene u korist optuženog osnovane. Stoga je Vrhovni sud dajući utvrđenim okolnostima onaj značaj koji u slučaju optuženog to i zaslužuju, optuženog AA osudio na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dve) godine uz uračunavanje vremena provedenog u pritvoru, nalazeći da izrečena kazna odgovara stepenu društvene opasnosti izvršenog krivičnog dela i optuženog kao izvršioca, te da će se izrečenom kaznom postići svrha kažnjavanja predviđena članom 33. OKZ, u okviru opštih krivičnih sankcija iz člana 5. stav 2. OKZ.

Odluka o troškovima je pravilna i zakonita u smislu člana 193. i 196. ZKP iz razloga navedenih u prvostepenoj presudi, tako da su suprotni žalbeni navodi ocenjeni kao neosnovani.

Sa iznetih razloga, a na osnovu odredbe člana 391. ZKP, odlučeno je kao u izreci ove presude

Zapisničar, Predsednik veća-sudija,

Mirjana Puzović, s.r. Dragomir Milojević, s.r.

Za tačnost otpavka

sd